



## SPÅNGA-TENSTA STADELSFÖRVALTNING

STRATEGISKA STABEN

*Spånga 9.*

Handläggare: Connie Stålhäll Wallin  
Telefon: 08-508 03 375

### **Redovisning av förskolans kvalitetsarbete i Spånga-Tensta 2011**

#### **Förutsättningar**

Under året har förskoleverksamheten i Spånga-Tensta genomgått en omorganisation. Tidigare var verksamheten organiserad utifrån 19 enheter vilka leddes av 21 förskolechefer, antal grupper per enhet varierade från tre till elva grupper. Variationen på enheternas storlek innebar att enhetschefens uppdrag hade olika förutsättningar. Syftet med förändringen var att garantera enheterna så likvärdiga förutsättningar som möjligt samt att svara upp mot de krav på förskolechefens ansvar och roll som ny skollag och reviderad läroplan (Lpfö98) innebär. Förändringen trädde i kraft den 1 augusti.

Förskolan är nu organiserad utifrån åtta geografiska enheter, där varje enhet leds av en förskolechef, enheterna omfattar 14-20 grupper. Förändringen har upplevts positiv av såväl chefer som pedagoger och ett förändringsarbete har påbörjats utifrån läroplanens intentioner och ny skollag.

Utifrån Skolinspektionens tillsyn i april 2011, har ett antal förbättringsområden identifierats för förskoleverksamheten i stadsdelen. De brister som skall åtgärdas är inarbetade i verksamhetsplanen 2011 och kommer att följas upp under året. Under året har förvaltningen genomfört olika former av kompetensutveckling för chefer och pedagoger såsom, implementering av läroplan, systematiskt kvalitetsarbete med fokus på resultat i förskolan och information om ny skollag.

#### **Kvalitetsarbetets innehåll**

##### **Underlag och källor**

Förvaltningen utgår från måluppfyllelse enligt läroplanen, Stockholms stads förskoleplan, kommunfullmäktiges budget samt stadsdelsnämnden verksamhetsplan.

- Enheternas uppföljningar i T1, T2 och verksamhetsberättelse
- Enheternas resultat i självvärderingsverktyget
- Enheternas egna brukarundersökningar
- Särskilda satsningar på implementering av reviderad läroplan

- Utvecklingsarbete genom mål och resultatstyrning i samarbete med Utbildningsförvaltningen
- Stadens förskoleundersökning
- Kommunbeslut efter tillsyn av förskoleverksamheten i Stockholms kommun

### Övergripande bild av måluppfyllelse

Utifrån förskolornas verksamhetsberättelser gör förvaltningen bedömningen att stadsdelens barn utmanas i sin utveckling och lärande. Måluppfyllelsen har värderats utifrån en professionell bedömning med stöd av uppföljning av dokumentationer, observationer, barnintervjuer, metoden mål och resultatstyrning i förskolan, brukarundersökningen och i dialog med föräldrar och skola.

Analysen visar att förskolornas arbete med normer och värden, utveckling och lärande, barns inflytande, samverkan med hemmen och samarbetet med skolan bidrar till att barns lärande främjas. Medarbetarnas kompetens har bidragit till måluppfyllelsen.

#### *Normer och värden*

Förvaltningen gör bedömningen att stadsdelsområdets barn har en god kommunikationsförmåga och en stark identitet och självkänsla. Under året har förskolornas inkluderande arbetssätt lett till att barnen utvecklar förståelse och känsla för sig själva och för varandra. Verksamheterna genomsyras av synen att barn är kompetenta och utrustade med många olika förmågor och att deras olikheter ses som en tillgång. Genom lek, pedagogiska aktiviteter, projekt och omsorg har barn fått möjlighet att utveckla sina olika förmågor. De har deltagit i mindre och större grupper allt efter intressen och behov. Pedagogernas förhållningssätt har bekräftat och uppmuntrat barnen. Barns olika behov av stöd har upptäckts tidigt genom förskolornas rutiner och medarbetarnas kompetens och i samarbete med föräldrarna. Stödenheten stödjer förskolornas arbete.

Alla förskolor har bedrivit ett medvetet värdegrundsarbete för att barnen ska utveckla förståelse för vårt samhälles demokratiska värderingar. Förskolorna har planer mot diskriminering och kränkande behandling. I skolinspektionens beslut framgår det att planerna inte svarar upp tillräckligt mot lagkravet och därmed kommer dessa att arbetas om under 2012. Genusarbete har inte varit i fokus under året, trots det har förskolorna arbetssätt och pedagogiska miljöer som utmanar barnen oavsett kön. Under 2012 kommer en strategi för genusarbete att tas fram av förvaltningen.

#### *Utveckling och lärande*

Utifrån skolinspektionens beslut har stadsdelen fått en del i området utveckling och lärande identifierats som bristområde. Många förskolor erbjuder en god pedagogisk verksamhet där det råder balans mellan omsorg, fostran och lärande.

Tillsynen visade dock att verksamheten på några förskolor tenderar att präglas mer av omsorg än en planerad pedagogisk verksamhet. Ett utvecklingsarbete har påbörjats för att åtgärda bristen. Medarbetarna har och kommer att erbjudas kompetensutveckling som ska bidra till att verksamheten mer fokuserar på det pedagogiska innehållet.

Förskolorna har utvecklat sina arbetssätt för att möta och utmana barnen ytterligare i sin utveckling och öka deras kunskap. Flertalet förskolor har haft projekt med fokus på språk, matematik och naturkunskap. Barnen har utmanats i sitt lärande genom pedagogiska miljöer och material samt pedagogernas förhållningssätt. Barnen har fått pröva sina hypoteser och tillägnat sig nya begrepp både genom lek och experiment. Det kan exempelvis resultera i att tvååringar förstår innebörden av tre, inte som räknetal utan som mängdlära, barn har fått undersöka begrepp som hållfasthet, spiral, akustik och eko. Förskolorna har tydligt utvecklat området modersmål i förskolan genom att inkludera de flerspråkiga pedagogernas kompetens i det dagliga språkutvecklande arbetet och en utveckling av barnens modersmål har skett. Under hösten har förvaltningen beslutat att utveckla arbetet med fokus på barns flerspråkighet genom att formulera en gemensam policy.

#### *Barns inflytande*

Barnen har deltagit mer aktivt i utformandet av den pedagogiska miljön och den dagliga verksamheten. Genom att strukturera former för möten och samtal ges barnen utrymme att göra aktiva val, komma med förslag och ta egna initiativ. I och med pedagogernas förhållningssätt och respektfulla bemötande av önskningsar och tankar blir barnen medvetna om sin möjlighet till påverkan och sitt eget lärande. Detta är processer som tar tid och kan utmana pedagogernas egna erfarenheter. Under hösten genomfördes en föreläsning för samtliga pedagoger om barns inflytande i förskolan. För att fortsätta arbetet med att erbjuda barn ett reellt inflytande i förskolan finns ett behov av fortsatt kompetensutveckling.

#### *Samverkan med föräldrar*

Resultatet från förskoleundersökningen visar att föräldrars nöjdhet med samverkan i förskolan har ökat, från 70 % till 74 %. Förskolorna har under året utvecklat kommunikation och information till föräldrar för att öka deras kunskap om deras barn och verksamheten samt öka förutsättningarna för föräldrars inflytande. Olika former av samverkan har erbjudits som utvecklings- och uppföljningssamtal, föräldramöten, föräldraråd och andra mötesformer. Föräldrasamarbetet kommer att fortsätta var prioriterat under 2012. I förskoleundersökningen 2011 varierade förskolornas svarsfrekvens vilket innebar att resultaten inte var synliga på Jämför Service för alla enheter. Inför kommande förskoleundersökning förväntar sig förvaltningen en svarsfrekvens på 75 %. Förvaltningen har genomfört fokusgrupper i syfte att öka dialogen och erbjuda föräldrar samverkan på flera

arenor. Teman vid dessa tillfällen har varit Skolverkets inspektion i stadsdelen och förskoleundersökning 2011. Förvaltningen avser att fortsätta utveckla dessa forum.

#### *Samarbetet med skolan*

Under året har samarbetet fortsatt mellan stadsdelens förskolor och grundskolor i syfte att utveckla den "röda tråden" som ett stöd för barnens livslånga lärande. Förskolorna och skolorna har tillsammans haft gemensamma studiedagar för pedagogerna i de olika skolformerna. Pedagogerna i de närliggande skolformerna träffas för pedagogiska diskussioner. Genom utbyte av kunskaper och erfarenheter skapas ökad förståelse för barnens behov så att varje barn ges goda förutsättningar att klara sin nya skolmiljö. Stadens riktlinjer för samverkan förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola har omarbetats under året. Riktlinjerna för samverkan syftar till att stödja barnets livslånga lärande. Förskolorna och skolornas verksamheter behöver fördjupa sin samverkan kring det pedagogiska innehållet. Rutiner för barnens övergång till skolans verksamheter bör utvecklas så att arbetssätt tas fram som inbegriper alla barn och alla former av anordnare.

#### *Medarbetarnas kompetens*

Implementering av ny skollag och reviderad läroplan har genomförts i form av föreläsningar och workshops. Anordnare har varit skolverket, staden, de fackliga organisationerna och förvaltningen. Förvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen lett ett utvecklingsarbete i mål och resultatstyrning med fokus på uppföljning och utvärdering. Arbetet syftar till att utveckla metoder för att systematiskt dokumentera, följa upp och analysera barnens läroprocesser för att bedöma pedagogernas förmåga att leva upp till läroplanens intentioner

### **Kvalitetsarbetets genomförande**

Det systematiska kvalitetsarbetet utgår ifrån det interna ledningssystemet med fokus på att integrera nämndens och enheternas verksamhetsplaner. Inför 2012 har förvaltningen utvecklat gemensamma processer för att på ett tydligare sätt styra och följa upp mot det kommunala uppdraget och de nationella målen. Utifrån enheternas verksamhetsplaner genomförs dialoger för att säkerställa att enheternas åtaganden svarar mot kommunfullmäktiges uppdrag och målen i läroplanen. Fortsatt dialog sker sedan på enhetsnivå såväl som på arbetslagsnivå. Inför årets uppföljningar T1, T2 och verksamhetsberättelse kommer dialogmöten att genomföras i syfte att leda och stödja enheterna.

Genom att utvecklingsarbetet i mål och resultatstyrning omfattar alla förskoleenheter synliggörs viktiga utvecklingsområden för förskolorna och arbetslagen. Enheterna redovisar metoder och omfattning för reflektion och uppföljning.

## Åtgärder för utveckling verksamhetsåret 2012

Den genomförda omorganisationen skapar förutsättningar för att nå måluppfyllelse utifrån skolag och reviderad läroplan. Ett medvetet pedagogiskt utvecklingsarbete pågår inom de målområden som finns beskrivna i förskolans läroplan samt stadsdelens verksamhetsplan, och tydliga resultat har redan uppnåtts.

De nya förskolenheterna i Spånga-Tensta präglas av en hög ambitionsnivå och ett stort intresse av att höja kvaliteten ytterligare och fortsätta utvecklingen inom ett flertal områden. Ett långsiktigt arbete som i stort sett är en utveckling av åtgärderna i förra årets kvalitetsredovisning.

Förvaltningen kommer särskilt satsa på att stödja förskolorna inom följande utvecklingsområden:

### 1. *Medarbetarnas kompetens*

Implementering av förskolans förtydligade läroplan och synliggörande av förskollärarens och förskolechefens särskilda ansvar. Utbildning av barnskötare till förskollärare och kompetensutveckling av barnskötare samt deltagande i förskolelyftet och PIM-utbildning i praktisk IT och mediekompetens.

### 2. *Utveckling och lärande*

Förskolans arbetssätt främjar och stödjer barns utveckling av språk, samt barns lärande inom de naturvetenskapliga och matematiska områdena.

### 3. *Barns inflytande och delaktighet*

Barn blir medvetna om sin möjlighet till påverkan och inflytande genom pedagogernas lyhördhet, förhållningssätt och respektfulla bemötande av barnens önskningar och tankar. Detta är processer som tar tid och kan utmana pedagogernas egna erfarenheter.

### 4. *Föräldrars inflytande och delaktighet*

Föräldrar är delaktiga i den dagliga verksamheten men utvecklingsarbetet med att på ett bättre sätt involvera föräldrarna i förskolornas mål, arbetssätt och kvalitetsarbete fortsätter. Erbjudna föräldrar dialog med förvaltningen genom fokusgrupper.

### 5. *Övergång mellan förskola och skola*



Implementera stadens nya riktlinjer för samverkan förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola, då de har omarbetats under året. Förskolorna och skolornas verksamheter behöver fördjupa sin samverkan kring det pedagogiska innehållet för att främja barnets livslånga lärande. Rutiner för barnens övergång till skolans verksamheter bör utvecklas så att arbetssätt tas fram som inbegriper alla barn och alla former av anordnare.

6. *Pedagogisk dokumentation*

Den pedagogiska dokumentationen tydliggör och beskriver de processer som är verksamma vid barnens lärande och ligger till grund för bedömning av pedagogernas förmåga att skapa förutsättningar för barns lärande. Barns utveckling och lärande i förskolan kommuniceras med föräldrar. Arbetet med att utforma portfoliopärmar som synliggör barns läroprocesser utvecklas.

7. *Likabehandlingsplaner och genus*

Implementeringsarbetet med fokus på alla individers lika värde, jämlikhetsfrågor och genusperspektiv fortsätter.

8. *Systematiskt kvalitetsarbete*

Systematisera det interna ledningssystemet (ILS) så att verksamhetstoppföljningar och verksamhetsplaner blir väl integrerade med varandra och ligger till grund för fortsatt utvecklingsarbete.